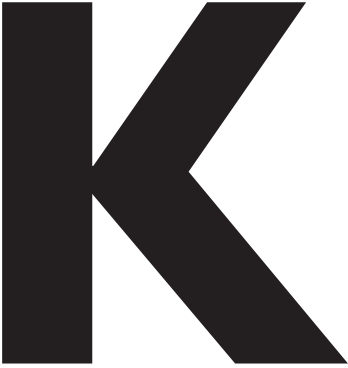

IK

Margaretha van Andel

Lemniscaat Rotterdam

Voor Jörgen

© 2014 Margaretha van Andel

Omslag: Marc Suvaal, Lemniscaat

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v., Vijverlaan 48,
3062 HL Rotterdam, 2014

ISBN 978 90 477 0625 0

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie,
microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

*Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en ver-
ouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux waardoor
onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.*

Een bijna-doodervaring. Daar komt wat ik zojuist heb meege-
maakt nog het dichtst bij.

Ik bedoel niet dat gedoe met donkere tunnels en stralende
lichten of wat voor soort verhalen er ook maar over de ronde
doen. Die ene keer dat ik bijna het loodje legde, heb ik daar niks
van gemerkt. Mijn doodervaring is zwart. Een zwarte oceaan
waarin ik verdween op het moment dat ik achter het stuur van
mijn vaders auto de snelweg op sjeesde. En waaruit ik dagen later
weer opdook in een witte wereld, om te horen hoeveel geluk ik
had gehad.

Het is maar wat je geluk noemt. Met twee lamme poten aan
de rest van je leven beginnen, dan heb je toch niet echt de hoofd-
prijs te pakken. Een lage dwarslaesie, vertelden de witten me. Een
gebroken rug waardoor een hoop zenuwen waren beschadigd.
Niks meer aan te doen. Maar iedereen vond dat ik blij moest zijn
omdat ik er nog was. Ja hoor. Joechei.

Van het ongeluk herinner ik me weinig. Alleen die haas zie ik
nog voor me, of misschien was het een konijn, in ieder geval een
beest met lange oren dat ineens voor mijn wielen sprong. Dat ik
vol op de rem ging, weet ik ook nog. Maar wat er daarna ge-
beurde, daar heb ik geen enkel beeld meer bij. Tot het moment
dat ik wakker werd in het ziekenhuis is het blanco. Nou ja, zwart
dus. Een zwart dat ik nog lange tijd heb gevoeld, alsof het in me
gekropen was. Maar goed, wit of zwart, wat maakt het uit. Lam
is lam.

Nee.

Niet 'is'.

Was.

Lam was lam. Was.

Ik ben er weer geweest, in dat diepe zwart. Het zwart waarin alles verandert.

Ik heb mijn ogen nog steeds dicht, durf ze niet te openen. Maar ik voel het. Ik zit. Ik zit echt. Op iets wat koud en hard is. Ik voel de kou door mijn broek trekken. Ik voel alles. Mijn voeten in mijn schoenen. De druk van de grond daaronder. Mijn bovenbenen waar mijn handen op liggen. Mijn benen voelen mijn handen.

Bizar.

Het moet een droom zijn, een van de betere. Soms heb ik van die nachten waarin ik rondloop alsof het de normaalste zaak van de wereld is, tot de wekker me terug biept naar een leven waarin ik niet eens normaal kan pissen.

Ik hoor hem nu niet tikken. Een moment luister ik gespannen. Niks. Stilte.

Voorzichtig haal ik mijn rechterhand van mijn been, nog steeds zonder te kijken. Ik betast mijn zitplaats. Hout. Een bankje?

Als dit een droom is, is het de meest fantastische die ik ooit heb gehad. Zo levensecht is het nog nooit geweest, ook al beweeg ik nauwelijks.

Er is maar één minpuntje: het is verrotte koud. Ik ben buiten, dat is wel duidelijk. Niet langer in de benauwde scanner van dr. Halmstad, waarin ik lag voor ik die zwarte prut inschoot.

Nee, dit is echt buiten, al heb ik geen idee waarom ik op een koude, miezerige dag in april zomaar ergens op een bank zit. Ik neem tenminste aan dat het nog steeds dezelfde 15e april is.

Behoedzaam beweeg ik mijn handen omhoog en betast mijn

middenrif en buik. Ik draag niet eens een jas. Alleen een soort bodywarmer en daaronder iets duns met korte mouwen. Niet meer dan een T-shirt blijkbaar.

Verdomme, ik begin echt te bevriezen hier. Er moet iets gebeuren.

Secondelang houd ik mijn adem in. Dan doe ik het. Ik open mijn ogen.

Geen witte wereld deze keer. Hier is het grijs.

Het eerste wat ik zie is rimpelend, loodkleurig water. Een oever vol kale struiken en bomen met grauwe stammen. Ik zit op een bankje aan een meer. Vertrapt gras rond mijn voeten. Een verdwaalde pol narcissen iets verderop. Hun gele, verregende hoofden hangen treurig naar beneden.

Verward schud ik mijn hoofd, maar het volgende moment weet ik het. Dit is het Nanneviid. Hier heb ik geschaatst met Frida en mijn vader, die winter voor het ongeluk, toen we net in Friesland woonden.

Nu ligt er geen ijs, al is het wel stervenskoud.

Wat doe ik hier?

Even hangt die vraag in mijn hoofd, dan wordt hij weggevaagd door iets anders. Het besef dat mijn droom standhoudt. Ik zit nog steeds. Op een houten bankje terwijl mijn kont steeds kouder wordt. Er is in de verste verte geen rolstoel te zien. Wel een fiets. Tegen de stam van een kale berk leunt een blauwe mountainbike.

Met een brul spring ik overeind. Ik spreid mijn armen en schreeuw opnieuw. Mijn hele lijf stroomt over. Het kan niet waar zijn, maar het is waar.

Daniël Warner staat. Op zijn eigen benen, voor het eerst in bijna drie jaar.

Ik sta. Ik loop. Ik sta stil.

Die drie jaar, dat klopt niet, bedenk ik. Deze benen hebben al die tijd rondgelopen. In deze werkelijkheid, in deze wereld.

En in die andere doen ze het nog steeds niet. Dat neem ik tenminste maar aan.

Niet langer mijn probleem. Nou ja, misschien ook wel. 't Is maar hoe je het bekijkt.

Mijn blik gaat omlaag. Ik draag een gifgroene jeans die ik normaal nooit zou kopen. Veel te opvallend voor die slappe hap daar. Maar nu vind ik het te gek. De pijpen verdwijnen in een paar zwartleren, halfhoge sneakers met witte veters die er stoer uitzien. Zelfverzekerd. Net als de jeans trouwens, en de zwarte bodywarmer over het strakke shirt.

Ik kijk om me heen. Geen hond te bekennen. Met een paar vlugge bewegingen rits ik mijn broek open. Ik laat hem zakken en staar naar mijn bovenbenen, mijn knieën, mijn kuiten. Gespierde kuiten. Ze zijn prachtig.

Ik begin te janken. Dit is zo perfect. Ik heb mezelf terug, mijn lichaam zoals het ooit was. Beter zelfs: toen was het een jongenslijf, nu ben ik volwassen.

Ik kneed mijn dijen en voel de spiermassa onder de huid. Het is helemaal volmaakt.

Er klinkt een knerpend geluid en geschrokken kijk ik op. Een fietser passeert op het schelpenpad dat langs de helling loopt waarop ik sta. Een man in een dikke jas met een muts die half over zijn ogen getrokken is. Maar ondanks de muts heeft hij me ontdekt. Een kort moment kruisen onze blikken. Ik zie de verbazing op zijn gezicht. Dan is hij voorbij.

Gegeneerd trek ik mijn broek op en maak hem weer dicht. Met mijn handpalmen wrijf ik mijn ogen en wangen droog.

Er drukt iets in mijn linkerkontzak. Ik wurm het eruit, het blijkt een portemonnee te zijn. Ik ken het ding niet. Hij is van zwart leer, heel anders dan de bruine met het ritsje die ik al jaren gebruik. Mannelijker.

Als ik hem open is er kort de sensatie dat ik iets verbodens doe. Maar dat is onzin, natuurlijk. Die portemonnee zit in mijn broekzak. Hij is van mij.

Al zit-ie normaal niet daar maar in een versleten, linnen tas die altijd aan mijn rolstoel hangt. Maar goed, dat was het normaal van vroeger. De kontzak is het normaal van nu.

Ik rommel wat door de inhoud. Twee tientjes en een vijfje, plus wat losse munten. Verder een Rabopas op mijn naam, een ov-chipkaart en een paar sleutels. En een pasfoto van een blond meisje. Daar kijk ik wat langer naar. Ik herken haar niet, maar dat ze mooi is zie ik wel. De foto bezorgt me een week gevoel in mijn onderbuik.

In een apart vakje steekt een beduimd, dubbelgevouwen briefje. Ik sla het open. Er staan twee handgeschreven zinnen op, in het Fries.

Hjir is myn hân, hjir is myn hert

'k Jou myn bestean oan dy

Ik herken het fragment, het komt uit 'In nije dei' van De Kast. Een tekst die ik goed ken, hij werd behandeld tijdens de cursus Fries die ik ooit met Frida heb gevolgd.

Wie heeft dit geschreven? Het blonde meisje? Is zij het die mij haar hart geeft? Ik staar naar de kleine, regelmatige letters met bolletjes op de i in plaats van punten. Een lief handschrift. Meisjesachtig.

Ik slik een plotseling opkomende ontroering weg en stop het briefje terug.

Daarna duw ik de portemonnee weer op zijn plek. Zelfs deze simpele handeling maakt me blij. Blij om de druk die ik voel op mijn huid.

In de zak van mijn bodywarmer zit ook iets, constateer ik. Mijn telefoon dus. Oké. En nog wat anders. Plastic. De verpakking van het een of ander. Ik trek het naar boven en bekijk het met verbazing. Een frommelig pakje Drum. Roken? Ik?

Een kort moment twijfel ik. Dan draai ik me naar de stalen prullenbak die naast het bankje staat. Weg ermee. Ik rook niet. Past ook helemaal niet bij dat perfecte lijf van me.

Een ijzige windvlaag blaast langs mijn blote armen, en ik huiver.

Tijd om weg te wezen.

Ineens vraag ik me af hoe laat het is. Om kwart over drie ging ik de scanner in. Het lijkt honderd jaar geleden. Is dit echt nog dezelfde middag?

Ik kijk op het horloge om mijn linkerpols, een onbekende Swatch. Waar is mijn Breil Aviator gebleven? Die kreeg ik vorig jaar van mijn vader toen ik mijn havodiploma haalde. Hier niet zichtbaar.

Het is bijna vier uur.

Opnieuw ril ik.

Ik loop naar de mountainbike en grijp het stuur. Even aarzel ik, dan spring ik op het zadel. Mijn voeten vinden de trappers en ik rijd de helling af, het smalle fietspad op. Schelpengruis knarst onder de banden. Mijn benen bewegen sneller en ik verander in een vogel.

Het voelt zo goed. Zo fucking goed. Ik vlieg en ik schreeuw. 'Jeen! Jeen, het is gelukt! Het is verdomme gelukt!'

Jeen had het rapport in zijn hand. Dat was het eerste wat ik zag toen hij mijn kamer binnenkwam. Ik zat bij de hoge, glazen schuifdeuren die uitzicht boden op de besneeuwde tuin. Het sneeuwde nog steeds. In Jeens donkere haar en op de kraag van zijn jack glinsterden smeltende vlokken.

Hij liet zich vallen op mijn speciale bezoekersstoel, een retro draaifauteuil die mijn moeder een paar jaar geleden bij de kringloop had gevonden. Echt jarenzestigdesign, volgens haar. Ze was door het dolle heen. Ik had hem gelijk ingepikt, net als het zwartmetalen tafeltje waar ze een paar weken later mee aankwam.

Daarop belandde nu de stapel papier in het plastic mapje.

‘En? Heb je het gelezen?’ Ik barstte zowat uit elkaar van spanning.

Jeen haalde zijn hand door zijn natte krullen. Vervolgens trok hij zijn beslagen bril van zijn neus en diepte een zakdoek op. Op zijn dooie gemak begon hij de glazen droog te wrijven.

Ik manoeuvreerde mijn rolstoel dichterbij en probeerde de uitdrukking op zijn gezicht te peilen. Lukte niet echt. Zonde dat-ie de wetenschap in wil, er gloort een glanzende carrière voor hem in de professionele pokerwereld.

Maar op dat moment was het niet de toekomst van mijn vriend die me bezighield, maar de mijne. ‘Wat denk je ervan?’ Ik hoorde mijn stem trillen. Als pokeraar zou ik er weinig van bakken.

De bril ging weer op zijn plek. Het donkere, zware montuur maakte zijn gezicht nog smaller.

Alles aan Jeen is smal, behalve zijn lippen. Bij een meisje zouden die mooi zijn, een jongen komt er alleen mee weg als-ie Mick Jagger heet. Jeen is geen Mick Jagger. Jeen is Jeen.

Hij keek me aan.

‘Hoe heb je dit te pakken gekregen? Dat zou ik eerst wel eens willen weten.’

Ik voelde mijn gezicht warm worden. ‘Gewoon...’ ontweek ik. ‘Ik was wat aan het rondkijken, je weet hoe dat gaat.’

‘Je hebt haar account gehackt.’

‘Zoiets...’

Verdomme, hier ging het niet om.

Ik kneep in mijn armleuning en deed een poging mijn ergernis te onderdrukken. Die dat-soort-dingen-doe-je-gewoon-niet-houding van hem, soms kreeg ik er wat van.

Hacken is een sport. Ik snap niet dat hij dat niet ziet. Ik ben geen gluurder, geen cybercrimineel, wat ik doe is iets heel anders.

Jeen had een andere mening. ‘Halmstad is een topwetenschapper,’ begon hij. ‘Misschien wel de beste kwantumfysicus van Nederland. Bij zo iemand breek je niet in. Dat doe je gewoon niet.’

‘Het was stom toeval,’ protesteerde ik. ‘Ik was het niet van plan. Ik wilde alleen kijken of ik binnen kon komen bij Defensie. Gewoon voor de lol. En toen zag ik die verwijzing naar dit rapport.’

‘Bij Defensie?’ Er klonk verbazing in Jeens stem.

‘Ja. Niet te geloven trouwens, hoe simpel die te kraken zijn. Fluitje van een cent.’

Dat klopte niet helemaal. Ik had er bijna een maand op gepuzzeld, maar toen was het bingo. O, de adrenaline die door je lijf jaagt als zoiets lukt. Topsport. Er is geen ander woord voor.

‘Ik kwam een bericht tegen dat was verstuurd aan de Britse

inlichtingendienst,' vervolgde ik. 'Ondertekend door de minister zelf. En daar stond iets in over dit onderzoek. Nogal cryptisch allemaal, het was gelinkt aan de Tweede Golfoorlog. Vraag me niet waarom. In ieder geval klonk het spannend genoeg om verder te zoeken, zeg maar.'

Dat had me minder tijd gekost. Het kraken van dr. Halmstads account bleek kinderlijk eenvoudig. Het rapport dat ik zocht had ze apart versleuteld, maar niet al te best. Binnen een uur rolde het uit mijn printer: *Project Gateway*, een onderzoek naar het multiversum.

Ik las het en vanaf dat moment kolkte er nog maar één gedachte door mijn hoofd: *Mijn benen. Ik heb nog een kans.*

Ik fiets het schelpenpad af en zwenk de verharde weg op. Een auto toetert en mijn hart maakt een salto. Niet weer. Maar hij raast me voorbij.

Mijn euforie is in één klap verdwenen. ‘Idioot,’ tier ik, meer tegen mezelf dan tegen de bestuurder.

Ontnuchterd trap ik verder, en ik ben haast opgelucht als ik de kruising bereik en verder kan over het fietspad naast de rijbaan. Hier ben ik veiliger.

Aan de rechterkant van de weg verschijnt de eerste bebouwing en het bordje HEERENVEEN/IT HEARRENFEAN. Toen we hier net woonden, moesten we lachen om die dubbele namen. Om eerlijk te zijn vind ik ze wel geinig. Hearrenfean, Ljouwert, Snits... alsof je ineens in het buitenland bent.

Ik sla opnieuw af en slinger door de buitenwijken tot ik mijn eigen buurt bereik. Een wijk met veel nieuwbouw en een bedrijventerrein, ver van het centrum. Geen cafés, geen winkels, *njet*. Dooier dan dood.

Afgezien van het feit dat ik hier fiets in plaats van rol, is er niets wat anders lijkt dan anders. Ik neem een scherpe bocht en draai ons straatje in. Dan ben ik er.

De aanblik van de uit bleekgele steen opgetrokken bungalow maakt me ineens onzeker.

Ik staar naar het raam van de woonkamer, naar dat van de keuken ernaast, naar de voordeur. Even verwacht ik dat die zal openvliegen. Dat mijn vader en moeder en zus tevoorschijn komen,

in extase omdat ik weer kan lopen. Nonsens natuurlijk, ze weten niet beter. In deze wereld heb ik dat altijd gekund.

Is er eigenlijk wel iemand thuis? Er staat een glanzende Passat op de oprit, dat wel. Hij lijkt nieuw. Geen ouwe Fiat meer dus.

Vreemd, in mijn andere wereld doen mijn ouders behoorlijk zuinig aan, vooral sinds mijn vader voor zichzelf is begonnen. Hier hebben ze blijkbaar genoeg. Of is-ie van iemand anders, iemand die op bezoek is?

Toen ik vanochtend vertrok, was mijn vader er. Mijn moeder niet, die was al naar haar werk. Terwijl ik het pad af rolde, had ik nog even achteromgekeken. Ik zag hem voor het keukenraam, hij stak zijn hand op. Dat maakte me even heel raar emotioneel. Het was net alsof ik voorgoed afscheid nam, alsof ik hem nooit meer zou zien.

Daarna had ik me vermand. Mezelf ervan verzekerd dat hij er nog steeds zou zijn, later, als alles achter de rug was. In een andere versie weliswaar, maar nog steeds mijn eigen pa.

Niks aan de hand dus. Niks aan de hand.

Dat had ik als een mantra herhaald toen ik Jeen oppikte en we samen op weg gingen naar dr. Halmstad.

Maar nu...

Met een gemompeld 'daar gaat-ie dan' trek ik de garagedeur open. Daar stalde ik vroeger mijn fiets, voor de rolstoel hem verving.

Ik zie dezelfde rommel als altijd. Emmers, bezems, dat soort dingen. De roze scooter die Frida afgelopen zomer kreeg toen ze zestien werd. Die heeft ze hier dus ook weten te scoren, en dat-ie er staat betekent dat ze waarschijnlijk thuis is. De fietsen van mijn ouders leunen tegen de muur.

Deze vertrouwde aanblik kalmeert me een beetje.

Met mijn voet schuif ik een doos vol kwasten opzij. Ik zet de

mountainbike op de standaard, haal een keer diep adem en loop naar de binnendeur die toegang biedt tot de hal. Er is iets vreemds mee aan de hand, maar ik weet zo gauw niet wat.

De mantra zingt weer door mijn hoofd.

Niks aan de hand. Niks aan de hand.

Alles is zoals het was.

Maar ik weet dat ik mezelf voor de gek houd.

Niets is meer zoals het was.

Het bleef nogal stil aan Jeens kant.

‘Heb je het gelezen?’ probeerde ik opnieuw.

Natuurlijk had hij het gelezen, dat wist ik vrijwel zeker. De dag ervoor, toen ik het rapport in zijn handen drukte en hem in het kort vertelde waarover het ging, zag ik zijn pupillen groot worden. Een fractie van een seconde weliswaar, maar onmiskenbaar.

Hij humde iets.

‘Wat?’

‘Defensie,’ zei hij met een peinzende blik terwijl hij langs me heen de tuin in keek. ‘De Golfoorlog. Ja, dat snap ik wel, geloof ik. Misschien willen die Engelsen uitvinden wat er was gebeurd als Tony Blair nee had gezegd tegen Bush. Ha, zoiets is het vast.’

Nu begon ik echt mijn geduld te verliezen. Die oorlog interesseerde me totaal niet.

‘Je hebt het dus gelezen,’ drong ik aan.

Jeen zuchtte. ‘Ja,’ gaf hij toe.

‘Denk je dat het waar is?’

‘Wat? Dat ze dit onderzoek hebben gedaan?’

‘Dat er meerdere versies van onze wereld bestaan. Parallele werelden.’

‘Misschien,’ antwoordde hij voorzichtig, maar net als een dag eerder zag ik dat schittertje in zijn ogen. ‘Een multiversum,’ mompelde hij. ‘Het raadsel van de zwarte materie... Als ze dat kunnen bewijzen...’ Hij schudde zijn hoofd en zweeg.

Ik trok hem weer bij de les. ‘Jeen. *Jeen!*’

Een beetje verdwaasd keek hij me aan.

‘Zo’n multiversum, dat betekent toch dat er ook meer versies van mij bestaan?’

Hij knikte langzaam. ‘Van jou. Van mij. Van alles en iedereen. Mensen, huizen, steden. Alles.’

‘Bizar. Dan kun je dus op verschillende plekken tegelijk zijn zonder dat je het weet.’

‘Het heeft te maken met bewustzijnsniveaus. Elke variant van jou heeft een eigen bewustzijn, dat weer deel uitmaakt van een groter geheel.’

‘Daar kwam ik niet helemaal uit,’ zei ik fronsend. ‘In al die werelden, ben je daar wie je bent of word je steeds iemand anders? Er stond wel iets over, maar daar kon ik niks van bakken.’

‘Dat gedeelte van het rapport is ook nogal ingewikkeld,’ klonk het minzaam.

Ik voelde me beledigd. Arrogante kwast.

Mijn vriend grijnsde. ‘Geintje. Ik werd zelf ook een beetje draaierig van dat hoofdstuk.’

‘O.’

‘Wat ze volgens mij bedoelen,’ legde Jeen uit, ‘is dat iedereen een soort super-ik heeft die verdeeld is over een heel stel kleine ikjes.’

‘O.’ Ik kauwde op de binnenkant van mijn wang. ‘Dan word je na zo’n splitsing dus niet een ander mens,’ concludeerde ik ten slotte. ‘Al die ikken van mij, bijvoorbeeld, die zijn dan toch eigenlijk, eh... gewoon ik.’ Het gemak waarmee Jeen de meest ingewikkelde dingen leek te begrijpen, maakte me soms jaloers, maar deze keer niet. Ik lachte. ‘Wauw. Ik vraag me af hoeveel versies er van mij bestaan. En van jou en van wie dan ook. Hoeveel werelden zouden er zijn?’

‘Geen idee. Ontelbaar veel. Die onderzoekers beweren dat er voortdurend nieuwe bij komen. Iedere super-ik blijft zich vermenigvuldigen. En alle nieuwe ikken ook, trouwens.’

‘Elke keer als je een keuze maakt, toch?’

Mijn opwinding steeg, want hier ging het me om.

Jeen knikte. ‘Op elk moment dat je leven meerdere kanten op kan.’

‘Dus als ik op een zaterdagavond zit te twijfelen over stappen of voor de tv hangen en ik kies stappen, dan begint er meteen een nieuwe wereld. Eentje waarin ik thuisblijf.’

‘Klopt. Tenminste, volgens deze theorie. En op die manier ontstaat er een oneindig aantal parallelle versies van jezelf. In een oneindig aantal parallelle universums. Een multiversum.’ Jeen zuchtte en mompelde nog eens: ‘Sjonge, als ze dat kunnen bewijzen...’

‘Maar ze hebben het bewezen,’ zei ik fel. ‘Ze hebben experimenten uitgevoerd. Met hun eigen mensen. Het bewustzijn van een van die lui hebben ze geswitcht met het bewustzijn van een andere versie van hem.’

Jeen aarzelde. ‘Ze hebben getest, ja, maar bijna alle experimenten zijn mislukt. Alleen de laatste keer gebeurde er iets, en dat is nogal uit de hand gelopen. Daarom zijn ze gestopt.’

‘Maar iets is er toch gelukt,’ hield ik vol.

‘Mogelijk gelukt,’ corrigeerde Jeen. ‘Voor een deel, al weten ze zelfs dat niet zeker. Die vent, die proefpersoon, is helemaal krankjorum geworden.’

Ik grinnikte. ‘Hij was een violist in z’n andere leven, toch? En nu ineens wetenschapper. Ja, dat is wel even andere koek, natuurlijk.’

Jeen keek me scherp aan.

‘Ik snap niet dat ze het geheim willen houden,’ ratelde ik door. ‘Hoe dan ook, ze hebben toch al flink wat bewijs.’

‘Nee,’ zei Jeen. ‘Dat hebben ze niet.’

‘Wel waar,’ protesteerde ik. ‘Ze hebben iemand met een geswitcht bewustzijn.’

‘Ze hebben iemand die loopt te raaskallen. Zo zal hij worden gezien, als iemand die in een zware psychose zit. Misschien is dat ook zo. Halmstad sluit het niet uit. Pas als ze die twee bewustzijnsniveaus van hem opnieuw kunnen wisselen, hebben ze een verhaal. En dat lukt ze niet, maar misschien heb je dat stukje gemist.’

Dat had ik natuurlijk niet, ik vond het alleen niet zo belangrijk.

‘Ja, da’s wel balen,’ zei ik zonder al te veel overtuiging. ‘Maar aan de andere kant, als je zo ver bent, is het toch zonde om te stoppen.’

Opnieuw die priemende blik.

‘Halmstad vindt het ethisch onverantwoord. De risico’s zijn te groot. Die proefpersoon zit nu in een psychiatrische inrichting, Daniël. Dat is niet niks, dat willen ze niemand meer aandoen.’

Ik slikte iets weg.

‘Jawel,’ bracht ik uit. ‘Mij. Ik ga me aanbieden.’

Jeens ogen dwaalden naar de tuin achter me. ‘Dat dacht ik al,’ zei hij.

Zijn reactie bracht me van mijn stuk. Ik had verwacht dat hij geschokt zou zijn of op zijn minst verbaasd. Niet dus.

‘Ik meen het,’ riep ik, ineens overstuur. ‘En al die risico’s kunnen me geen bal schelen. Geen ene moer. Ik meen het echt, verdomme. Ik wil hier weg en het maakt me niks uit waar ik terechtkom. Elke andere wereld is beter dan deze.’

Ik sta als bevroren, mijn hand geklemd om de klink van de deur naar de hal. In alle hevigheid dringt het tot me door: dit is niet het huis waaruit ik vanochtend vertrok. Het is een ander huis in een andere wereld. Een wereld die ontstond op het moment dat ik de stomste beslissing van mijn leven nam.

Nou ja, ontstond. Misschien is dit de wereld die is achtergebleven.

Hier ben ik uit de auto gestapt na die korte, maar o zo heftige tweestrijd. In deze wereld liep ik het huis weer in om de sleutelbos terug te leggen op zijn vaste plek in de vensterbank. En daarna ben ik gewoon verdergegaan met mijn leven.

Maar hoe, hoe?

Ik verzamel al mijn moed en stap de hal in. Mijn vaders parka hangt aan de kapstok, net als Frida's zilvergrijze jack. Die zijn dus thuis. Hun jassen zijn hetzelfde, dat stelt me een beetje gerust. Een zielig klein beetje. Mijn hart bonst als een razende als ik naar de kamerdeur kijk die op een kier staat.

Vooruit nu. Geen aanstellerij.

Ik loop eropaf en duw hem open.

Mijn vader zit met zijn rug naar me toe aan de lange houten eettafel. Hij staart naar het scherm van de laptop die voor hem staat. Zijn handen liggen bewegingloos op het toetsenbord.

Ik zie iets vreemds. De kamer is gekrompen.

Even stokt mijn adem, dan realiseer ik me wat er aan de hand is. De uitbouw is verdwenen. Het deel waarin zich mijn slaap-

kamer bevond en een aangepaste doucheruimte. Mijn ouders hadden die ruimte erbij laten maken in de periode dat ik revalideerde.

Op hetzelfde moment begrijp ik ook wat er met de deuren is gebeurd. Ze zijn smaller en de drempels zitten er weer.

De kamer is terug in zijn oude staat, zoals hij was toen we hier introkken. Op de plek waar bijna drie jaar lang mijn bed stond, staan nu potten vol violen op een smeedijzeren tuintafel.

Mijn vader heeft me gehoord. Hij draait zijn hoofd om en kijkt naar me. Erg blij om me te zien lijkt hij niet.

‘Ik ben het,’ zeg ik nogal stom.

‘Dat zie ik.’

Hij ziet eruit alsof hij de hele nacht heeft doorgehaald. Er lopen diepe plooiën langs zijn mond en onder zijn ogen hangen grijsblauwe zakken.

‘Ik hoop dat je wat bent afgekoeld.’ Zijn stem klinkt cynisch.

Ik staar hem aan. Waar heeft hij het over?

Hij keert zich weer van me af, klapt zijn laptop dicht en schuift zijn stoel naar achteren.

‘Ik ben weg,’ zegt hij. ‘Er staat nog een rest macaroni in de koelkast, genoeg voor jou en Frida.’

Hij grijpt naar de leren computertas die op de grond slingert en schuift de laptop erin.

Zwijgend kijk ik toe. En maak ik plaats als hij langs me heen dringt.

Ik loop de kamer in, blijf weer staan. Dan hoor ik de buitendeur dichtslaan en een startende motor. Door het raam aan de straatkant zie ik de Passat wegrijden. Die kar is dus van ons.

Het volgende moment knijpt mijn borst samen.

Macaroni voor mij en Frida?

Waar is mam?

Jeen keek me weer aan. ‘Elke wereld beter dan deze?’ Zijn mondhoeken vertrokken even. ‘Dat geloof ik niet. Je bedoelt elke wereld waarin je kunt lopen. Of niet?’

‘Dat klopt,’ antwoordde ik met alle beheersing die ik kon opbrengen. ‘En wat je ook denkt, ik wil dit echt. Echt, echt, echt.’

Er viel een lange, benauwde stilte die ten slotte door Jeen werd verbroken. ‘Goed. Je wilt het en laten we er eens van uitgaan dat het je gaat lukken. Je regelt een afspraakje met doctor Halmstad, legt uit wat je bedacht hebt en ze zegt: “Goh leuk, Daniël, strak plan, doen we.” Daarna zoeken jullie een mooi parallel wereldje uit en hoppa, daar ga je.’

Nu werd ik serieus kwaad. ‘Niet zomaar een wereldje. Ik weet precies welke ik wil en wanneer die is ontstaan.’

Jeen trok zijn wenkbrauwen op.

‘Twee jaar, elf maanden en vijf dagen geleden,’ verduidelijkte ik nijdig. ‘Op het moment dat ik besloot die autosleutel om te draaien in plaats van uit het slot te halen.’ Ik tikte met een driftig gebaar tegen mijn slaap. ‘Dat moment zit hier, zo duidelijk als wat. En dat moet, dat staat ook in Halmstads verhaal. Een gebeurtenis die duidelijk kan worden geïsoleerd, vanwege dat terug wisselen en zo. Nou, als er één persoon op de wereld is die zo’n vlijmscherpe herinnering heeft, dan ben ik dat. Zeker weten.’

Opnieuw werd het stil. Deze keer was ik degene die de draad weer oppakte. ‘Waarom doe je zo?’ vroeg ik. ‘Waarom neem je me niet serieus?’

‘Omdat je niet weet waar je het over hebt.’

‘Dat weet ik wel.’

‘Dat weet je niet.’

‘Verdomme Jeen, je denkt zeker dat ik Halmstad niet zover kan krijgen?’

‘Dat om te beginnen. Je gaat er blijkbaar van uit dat ze je als proefkonijn wil. Dat lijkt me op z’n zachtst gezegd nogal naïef.’

‘Ik krijg haar zover. Als ik het wil, doet ze het.’

‘Oké, dan doet ze het. En dan?’

‘Dan heb ik weer benen die werken.’

‘En god weet wat nog meer. Daniël, je weet niet waar je het over hebt. Je hebt geen idee.’

Jeen stond op en begon door mijn kamer te ijsberen. Ik volgde hem met mijn blik.

‘Die proefpersoon...’ vervolgde hij. En hij wreef me het verhaal nog een keer onder de neus. Een violist in het ene leven, getrouwd, drie kinderen. Een alleenstaande wetenschapper in het andere. ‘Die vent is gek geworden, jongen. Knettergek. En waarom? Omdat er ineens niks meer klopte van zijn wereld. Of beter gezegd, van wat hij dacht dat zijn wereld was. Gezin foetsie, viool foetsie. Klaboem, alles weg.’

‘Hallo,’ protesteerde ik. ‘De parallelle wereld waarin hij terecht kwam bestond al hartstikke lang. Dertig jaar of zo. Die van mij is pas drie jaar oud. Zo veel zal er niet in veranderd zijn, behalve dan dat ik niet invalide ben.’ Ik kon een lach niet onderdrukken. ‘En dat is niet iets waar ik gek van zal worden.’

Jeen stopte in zijn beweging en keek me koel aan. ‘En die andere?’

‘Andere?’

‘De Daniël met wie je gaat ruilen. De jongen die nu nog vrolijk rondspringt in het leven waar jij op zit te azen. Hoe zal die het vinden om ineens met een dwarslaesie opgescheept te worden?’

De teleurstelling die zich al in me had genesteld, verpletterde me nu zowat. Jeen ging me niet helpen, dat was duidelijk. Hij leek er vooral op uit te zijn mijn hoop de grond in te stampen. Was dit mijn beste vriend?

Mijn ogen gingen naar het rapport dat nog steeds op het tafeltje lag. Ik knipperde een plotseling opkomende mist weg.

Jeen kon doodvallen. Ergens, in een andere wereld, liep ik rond. In een perfect werkend lichaam. Die Daniël wilde ik zijn en niemand ging me tegenhouden. Hij ook niet.